

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец април 2016 г.

Общият брой нотификации за месец април 2016 г. е **252**. Сигналите в категория храни са най-много – **222**, за фуражите – **20**, а за материалите в контакт с храни – **10** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – **75**, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – **10** нотификации: етефон в домати от Испания (2); недеклариран сулфит в сушени кайсии от Турция и в стафиди от Узбекистан; тебуконазол и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в манго от Перу; стъклени фрагменти в буркани с черни маслини от Испания; охратоксин А в сушени смокини от Испания; хранителен взрив със съмнение (норовирус), че е предизвикан от

марули от Франция; тебуконазол в нектарини от Чили и норовирус в малинов сос от Белгия.

Зърнени и тестени изделия – 9 нотификации: следи от мляко в шоколадови сладки от Дания; наличие на лактопротеин в паста от Италия и в соленки от Румъния; наличие на бадеми в шоколадови сладки от Франция; недеklarиран лешник в мюсли от Дания; метални парчета в лешниково брашно, бадемово брашно, тиквено брашно от Австрия; метални ленти в кроасан от Полша; охратоксин А в овесена каша с мляко и плодове от Португалия и стъклен фрагмент в замразена багета от Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 9 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено говеждо месо от Уругвай и в замразено кенгурово месо от Австралия; *Salmonella* в салам от Италия; *Salmonella typhimurium* монофазна в салам от Германия; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* и *Listeria monocytogenes* в замразени стекове от ребра от Аржентина; *Listeria monocytogenes* в сушени свински филета от Италия; хранителен взрив от монофазна *Salmonella typhimurium* причинен от салам от Полша; недеklarиран синап в свинско месо от Франция и *Salmonella typhimurium* в телешко бон филе от Испания.

Риба и рибни продукти – 7 нотификации: живак в риба меч от Испания (4), от Виетнам; недеklarиран синап в рибни хапки от Дания и *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Белгия.

Мляко и млечни продукти – 6 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирене от сурово мляко камембер от Франция (2); пластмасов фрагмент в нарязано сирене от Финландия и в йогурт с ягоди от Франция; афлатоксини в сладка суроватка без лизозим от Италия и шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в сирене Рокфор от Франция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 6 нотификации: афлатоксини в лешникова паста от Турция, в ядки от Испания, в шамфъстък от Германия и в ядки от пъпеш от Турция; недеklarиран лешник в бадеми от Дания и недеklarиран фъстък в лешниково брашно от Грузия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella enteritidis* в замразени пилешки бутчета от Полша и в замразени пилешки филета от Литва; следи от риба в замразен пилешки шницел от Белгия; пластмасови фрагменти в нарязано печено пилешко месо от Полша; недеklarирана соя в пуешки кебап от Чехия и *Salmonella typhimurium* в замразени пуешки филета от Испания.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителна добавка от Китай; атропин в бебешка каша с мляко от Испания; наличие на неразрешената субстанция 1,3 диметилетиламин (DMAA) в хранителна добавка от Холандия и риск от

предозиране с никотинова киселина, след консумацията на хранителна добавка от Унгария.

Храни за домашни любимци – 3 нотификации: *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Франция; *Salmonella Derby* в сушени свински уши от Белгия и *Salmonella* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Турция.

Алкохолни напитки – 2 нотификации: риск от счупване на бутилирана бира от Белгия и стъклени фрагменти в бял ром от Обединеното кралство.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: пластмасови фрагменти в шоколад от Полша и недекларирани ядки в шоколадови блокчета от Холандия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: чуждо тяло (стъклено или пластмасово) в шоколадови изделия от Дания и следи от мляко в шоколадови сладки от Белгия.

Билки и подправки – 2 нотификации: охратоксин А в куркума от Испания и в пипер, счувано чили и куркума на прах от Тайланд.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) токсини в живи миди от Франция.

Фуражни премикси – 1 нотификация: високи нива на селен в минерален премикс за свине от Обединеното кралство.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на първични ароматни амини от найлонови лъжици за спагети от Китай.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: наличие на лактопротеин (казеин, бета-лактоглобулин) в замразени близалки от Испания.

Натурални минерални води – 1 нотификация: *Clostridium* за редуциране на сулфит в минерална вода от Полша.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: чуждо тяло (парче стъкло) в сладко от портокали и мандарини от Дания.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в охладен кебап за сандвичи от Холандия.

През месец април 2016 г., при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Испания с 14 нотификации, следвана от Франция с 8 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС – 101 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 23 нотификации: неизвестен произход и липса на здравен сертификат и на протокол от изпитване на листа бетел от Индия (2) и от Шри Ланка; хлорпирифос в чушки от Турция (2); афлатоксини в сушени смокини също от Турция (2); *Salmonella* в листа бетел от Индия (2); диметоат и наличие на неразрешената субстанция ометоат в боб от Доминиканската република и в грах също от Доминиканската република; неправилен здравен сертификат за сушени смокини от Турция; охратоксин А в стафиди от Узбекистан; пиримифос-метил в чушки от Турция; хлорпирифос и наличие на неразрешената субстанция бифенил в пресни лимони от Турция; метомил, оксамил, ламбда-цихалотрин и наличие на неразрешената субстанция пропаргит в замразени чушки от Египет; фостиазат в чушки от Турция; черни маслини от Мароко, заразени с плесени; форметанат в чушки от Турция; наличие на неразрешената субстанция пропаргит в зелен боб от Египет; диметоат и наличие на неразрешената субстанция динотефуран в патладжани от Тайланд; наличие на неразрешената субстанция карбендазим в чушки от Турция и спиносид и наличие на неразрешените субстанции карбофуран и дитиокарбамати в патладжани от Доминиканската република.

Ядки, продукти от ядки и семена – 23 нотификации: афлатоксини в шам фъстък от Иран (5), от САЩ (2) и от Турция, във фъстъци от Китай (3), от САЩ и от Иран, в лешници от Турция и от Грузия, в семена егуси от Гана, афлатоксини и влошен температурен контрол на фъстъци от Китай; *Salmonella* в сусам от Индия (2); изтекъл здравен сертификат на шам фъстък от Турция; липса на здравен сертификат на шам фъстък от Турция и от лешници също от Турция и развала на сусам от Индия.

Риба и рибни продукти – 15 нотификации: опаразитяване с *Anisakis*, на охладена риба от Мароко (3); живак в акула мако (*Isurus oxyrinchus*) от Южна Африка, в замразена акула (*Mostelus spp.*) и рак краб (*Chaceon affinis*) от Гана; влошен температурен контрол на замразена риба тон от остров Мавриций, на замразена розова змиорка (*Genypterus blacodes*) от Нова Зеландия и на замразена риба също от Нова Зеландия; неправилен здравен сертификат на замразена риба тон от Южна Африка, на замразени рибни ястия от Бразилия и на замразена акула мако (*Isurus oxyrinchus*) от Южна Африка; неправилен здравен сертификат и липса на здравен печат на замразени филета от риба хек от Еквадор; неразрешено влагане на хранителната добавка Е 316 – натриев еритробат в замразени филета от пангасиус от Виетнам; неподходящи органолептични характеристики (лоша миризма) и повредени опаковки на консервирана риба тон в слънчогледово олио от Ел Салвадор; променени органолептични характеристики и липса на здравен печат на замразена риба хек от Еквадор и наличие на яйце в замразени сепии от Тайланд.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 12 нотификации: *Salmonella* в замразени пуешки заготовки от Бразилия (6), в замразени овкусени пуешки гърди от Бразилия (4); **влошен температурен контрол** на охладено шраусово месо от Южна Африка и **влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига и неправилен единен (ветеринарен) документ за внос** на замразено пилешко месо от Тайланд.

Билки и подправки – 11 нотификации: **афлатоксини** в чили от Индия (2) и от Пакистан; **липса на здравен сертификат** за подправки от Индия (2); **афлатоксини и охратоксин А** в подправки от Етиопия и в чили на прах от Бангладеш; **неразрешено пускане на пазара на листа** от ниим (*Azadirachta indica*) от Канада; **липса на здравен сертификат и липса на протокол от изпитване** за рибна масала (вид индийско ястие) от Индия; **сушен корен от джинджифил** от Нигерия, **заразен с плесени и охратоксин А** в сушено чили от Индия.

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: **високо ниво на обща миграция** от пластмасова дъска за рязане от Китай и от нитрилови ръкавици също от Китай; **миграция на формалдехид** от шпатула от Хонг Конг; **миграция на хром** от кухненски ножове от Китай и **миграция на манган и високо ниво на обща миграция** от газово барбекю също от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **развала на живи миди** (*Ruditapes decussata*) от Тунис (2) и **развала и аномална миризма** на миди (*Veneridae*) от Чили.

Хранителни добавки и ароматизанти – 2 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция пентахлорофенол** в гума гуар на прах от Индия и **високо бактериално число** на карагенан от Филипините.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: **нелегален внос и неправилен здравен сертификат** на готови рибни ястия от Бразилия (2).

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: **наличие на неразрешената субстанция дихлорфос** в пшеница в насипно състояние от Аржентина.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **високо ниво на оцветител Е 110 – Сънсет Жълто FCF** в различни сладки от Китай.

Фуражни суровини – 1 нотификация: **афлатоксини** в сурови фъстъци от Бразилия.

Коремоноги – 1 нотификация: **живи охлюви** от Нигерия, **негодни за човешка консумация (вече са мъртви)**.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: лошо хигиенно състояние (фекално замърсяване и косми) на замразен агнешки бут от Австралия.

През месец април 2016 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираните страни са Индия и Турция с по 15 нотификации, следвани от Бразилия с 10 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 48, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 7 нотификации: живак в охладена вакуум пакетирана риба тон от Испания (2), в охладена ципура (*Diplodus sargus*) също от Испания; **хистамин** в охладени сардини в зехтин (*Sardinella aurita*) от Тунис и в охладена риба тон от Испания; **кадмий и живак** в риба меч от Испания и *Listeria monocytogenes* в хайвер от риба треска от Румъния.

Плодове и зеленчуци – 6 нотификации: наличие на неразрешената субстанция метиндатион в мандарини от Мароко; **норовирус** в дълбоко замразени малини от Китай; наличие на забранената субстанция диелдрин в моркови от Израел; наличие на неразрешената субстанция триазофос в боб от Индия; **хлорпирифос** и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в боб от Бангладеш и **шигатоксин** продуцираща *Escherichia coli* в бобови кълнове от Холандия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella typhimurium* в пилешки филета от Холандия и в замразено пиле също от Холандия; *Salmonella enteritidis* в сурово пилешко филе от Полша и в охладени пилешки бутчета също от Полша; *Salmonella typhimurium* монофазна в охладени пилешки крака от Холандия и *Salmonella* в замразено пуешко месо от Бразилия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: **норовирус** в живи миди от Франция (3) и **Paralytic Shellfish Poisoning (PSP) toxins – сакситоксин** в живи миди от Обединеното кралство.

Фуражни суровини – 4 нотификации: *Salmonella* в соево брашно от Китай и в рибно брашно от Панама; наличие на неразрешената фуражна добавка **окситетрациклин** в суха пивоварна мая от Русия и **афлатоксини** във фъстъци за храна на птици от САЩ.

Материали в контакт с храни – 4 нотификации: миграция на кадмий и олово от комплект чаши с неизвестен произход (2) и от чаши от Китай и миграция на формалдехид и меламин от кухненски прибори за сервиране на салата също от Китай.

Мазнини и масла – 3 нотификации: полициклични ароматни въглеводороди в орехово масло от Молдова и в олио от гроздови семки също от Молдова и наличие на неразрешения оцветител Судан 4 в червено палмово олио от Гвинея.

Билки и подправки – 3 нотификации: *Salmonella* и високи нива на *Escherichia coli* в босилек от Лаос; афлатоксини и охратоксин А в микс от подправки от Етиопия и *Salmonella* в мента от Лаос.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: високи нива на оцветител Е 110 – Сънсет Жълто FCF в кисел прах със захар от Китай и метални парчета в мек сладкиш от Турция.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо – 2 нотификации: нерегистриран търговски оператор на свински стомаси от Полша и шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в охладено, обезкостено говеждо месо от Аржентина.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: афлатоксини в изпечен шамфъстък от САЩ и във фъстъци от Южна Африка.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: недеклаиран сулфит в замразени скариди от Тунис.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: афлатоксини в мляко от Италия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Турция.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция силденафил в хранителна добавка от САЩ.

Вода за човешка консумация (други) – 1 нотификация: хранително отравяне със съмнение, че предизвикано от натурална минерална вода от Андора.

През месец април 2016 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираните страни са Китай и Испания с по 5 нотификации, следвани от Холандия с 4 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 28, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 10 нотификации: *Salmonella Senftenberg* в рапично кюспе от Италия (2) и в фураж за малки прасета от Белгия; *Salmonella Mbandaka* в слънчогледово кюспе от Италия, в соев експелер от Холандия и в соя с неизвестен произход; **фрагменти от кости на сухоземни животни** в хидролизиран протеин от Холандия; *Salmonella Havana* в соев експелер от Италия; *Salmonella Agona* в слънчогледов шрот от Чехия и **високи нива на олово** в храна за елени от Полша.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 8 нотификации: **наличие на неразрешената нова хранителна съставка агматинов сулфат** в хранителна добавка от САЩ (2) и от Полша; **наличие на неразрешената нова храна сушени листа от стевия** от Перу и от Китай; **наличие на неразрешените нови хранителни съставки *Acacia rigidula* и паразитирация *Loranthus*** и **наличие на неразрешената субстанция синефрин** в хранителна добавка от САЩ и **наличие на неразрешените нови хранителни съставки агматинов сулфат, глицин-бетаин и екстракт от *Sceletium tortuosum*** в хранителна добавка също от САЩ.

Риба и рибни продукти – 2 нотификации: **неразрешено пускане на пазара на сьомга** от Дания и **високи нива на оцветител Е 151 – Брилянтво Черно ВN-Черно РN** в черен хайвер от риба мойва (*Mallotus villosus*) от Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: **неразрешено пускане на пазара на охладено конско месо** от Дания и **неточен срок на годност** на охладено говеждо месо от Германия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: **високо ниво на сулфит** в сготвени скариди от Испания.

Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация: **изтекъл срок на годност за сурови яйца** от Холандия.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: **опаразитяване с микроспоридия (наличие на *Giardia*)** на ягоди от Испания.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: **развала** на обезмаслено мляко от Белгия.

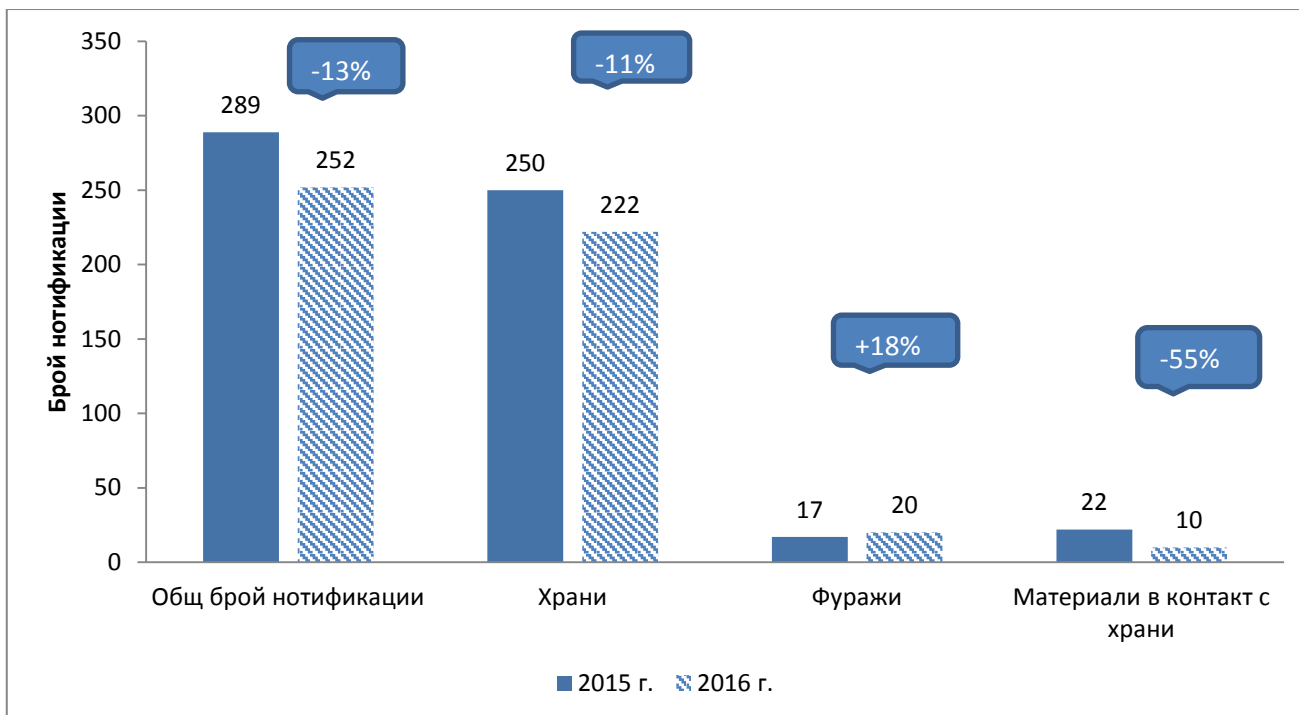
Готови ястия и закуски – 1 нотификация: *Salmonella* в замразено ризото от Португалия.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: стъклени фрагменти в сос за паста от Италия.

През месец април 2016 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираните страни са САЩ и Италия с по 5 нотификации, следвани от Испания и Холандия с по 3 нотификации.

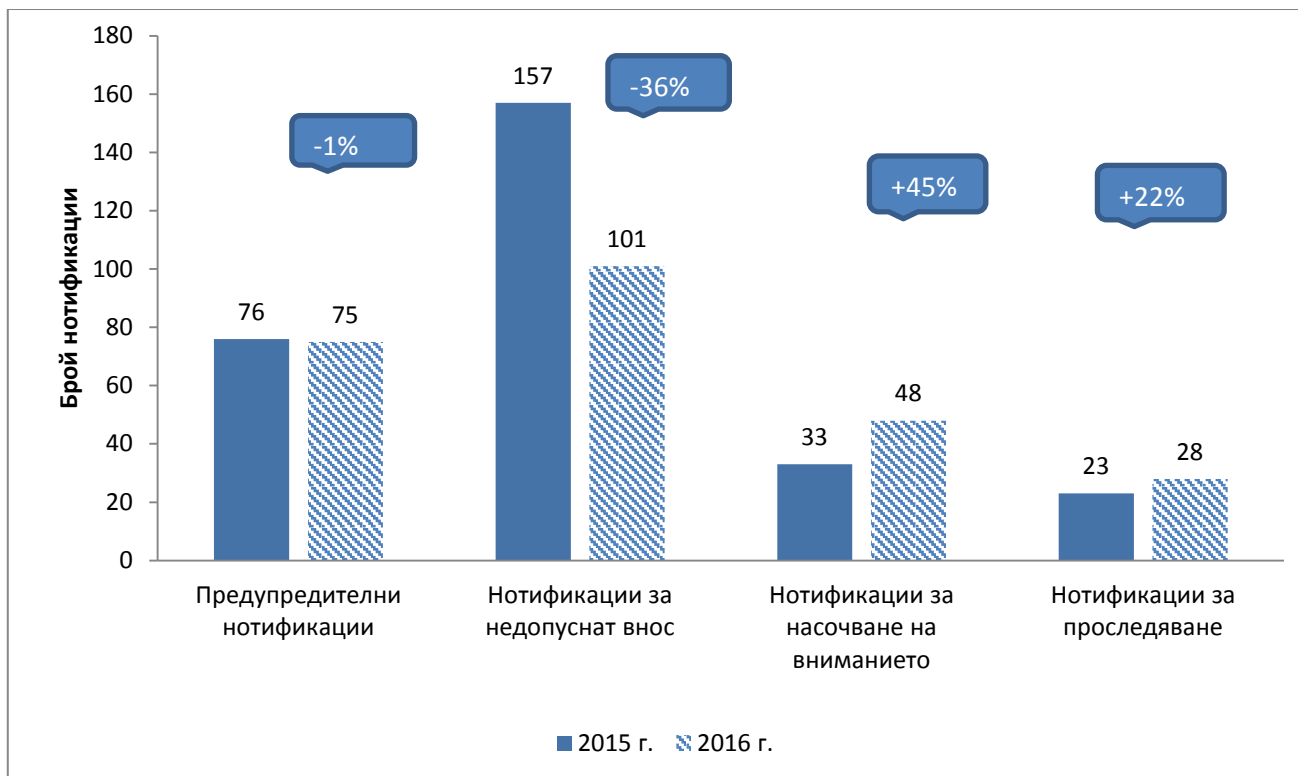
АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ:

Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2015 г.– общо и по групи за м. април 2015 г. и м. април 2016 г. На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Понижение се наблюдава при общия брой нотификации с 13%; при храните с 11% и при материалите в контакт с храни с 55%. Повишение се наблюдава единствено при фуражите с 18%. **Като цяло за месец април 2016 г. се наблюдава тенденция на понижение на броя на нотификациите в сравнение с месец април 2015 г. с изключение на фуражите.**

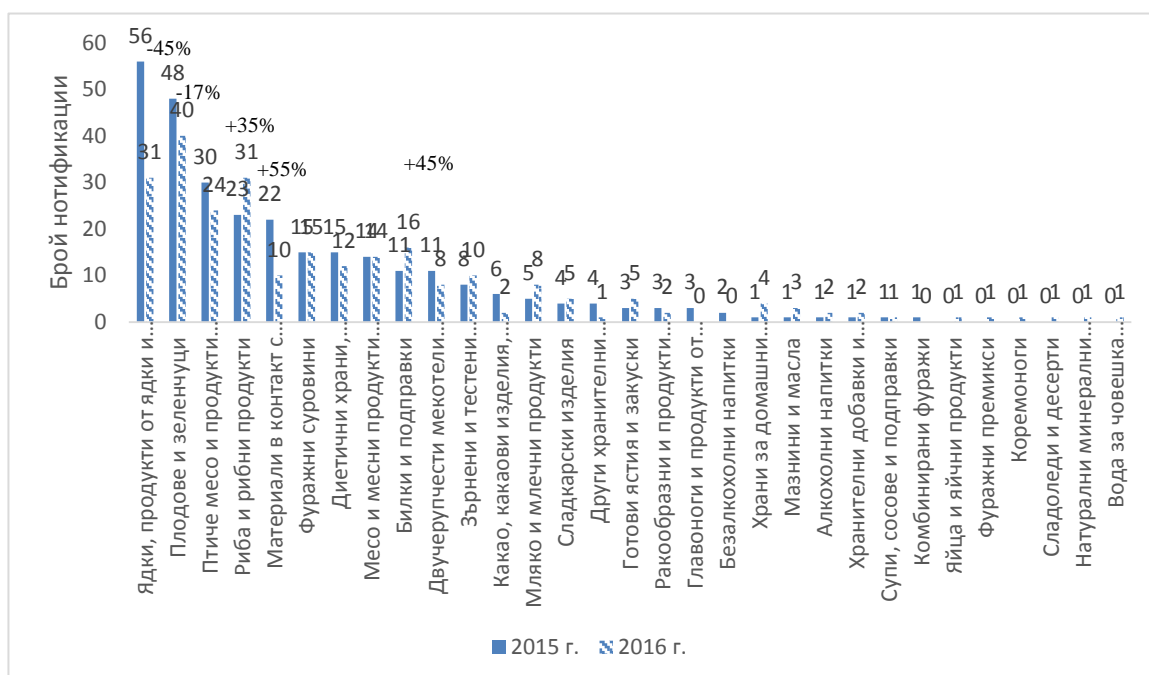
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. април 2015 г. и м. април 2016 г.

На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. Понижение се наблюдава при предупредителните нотификации с 1% и при нотификациите за недопуснат внос с 36%. Повишение се наблюдава при нотификациите за насочване на вниманието с 45% и при нотификациите за проследяване с 22%. **Като цяло за месец април 2016 г. се наблюдават 2 тенденции: тенденция на понижение при предупредителните нотификации и при нотификациите за недопуснат внос и тенденция на повишение при нотификациите за насочване на вниманието и при нотификациите за проследяване.**

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

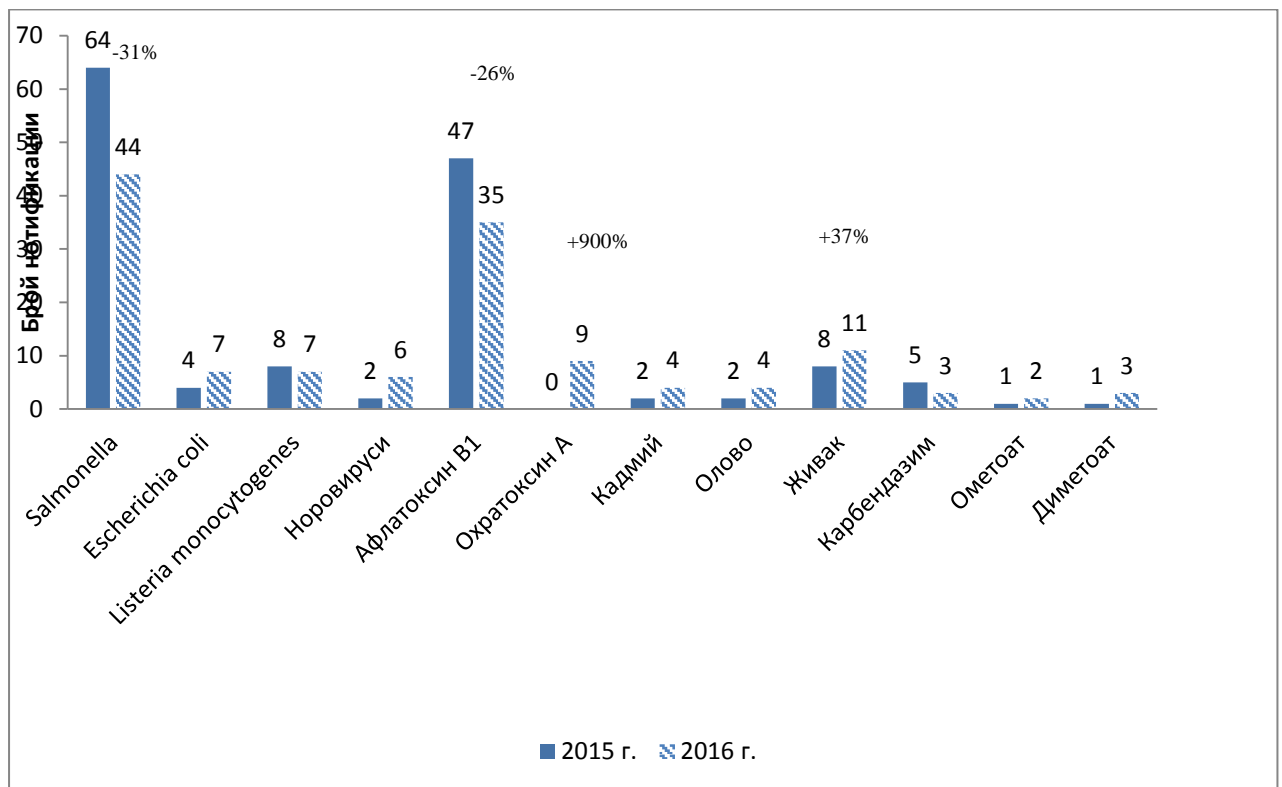
На *фиг. 4* са съпоставени данните за месец **април 2015 г.** и **април 2016 г.** според категориите продукти. Понижение се наблюдава при „Ядки, продукти от ядки и семена“ с 45%; при „Плодове и зеленчуци“ със 17%. Повишение се наблюдава при „Риба и рибни продукти“ с 35%; при „Материали в контакт с храни“ с 55% и при „Билки и подправки“ с 45%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

След съпоставка на данните за месеците април 2015 г. и април 2016 г., може да се направи извод, че се наблюдават 2 тенденции: по ясно изразена тенденция на повишение при следните категории продукти: риба и рибни продукти, материали в контакт с храни и билки и подправки; също така се наблюдава по-слабо изразена тенденция на понижение при ядките, продуктите от ядки и семената и при плодовете и зеленчуците.

На *фиг. 5* са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец април 2015 и 2016 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава спад като при *Salmonella* достига 31%. При микотоксините се наблюдава спад при афлатоксин В1 с 26% и повишение при охратоксин А с 900%. От тежките метали при живака се наблюдава повишение с 37%. Пестицидите запазват ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците април 2015 г. и април 2016 г. може да се направи извод, че има 2 тенденции: тенденция на понижение при патогенните микроорганизми и при микотоксините с изключение на охратоксин А и тенденция на повишение при тежките метали. Пестицидите запазват ниски нива.

Приложение

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопуснат внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Съюза поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българския Контактен център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис - младши експерт